

5. Малес Л. В. Біологічні, психологічні та соціокультурні чинники. *Основи теорії гендеру* : навчальний посібник. К. : “К.І.С.”, 2004. С. 109–131.

6. Мельник Т. М. Міжнародний досвід гендерних перетворень. Закони зарубіжних країн з гендерної рівності. К., 2004. 347 с.

7. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: [на матеріалах суч. газетн. публіцистики] : монографія. К., 2002. 392 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-71>

МЕНТАЛЬНІ КАРТИ ЯК ЗАСІБ ПОДАЧІ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ МАЙБУТНІМ МАГІСТРАМ ФАРМАЦІЇ

Проворова В. О.

*асистент кафедри хімії ліків та лікарської токсикології
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Органічна хімія є однією з базових дисциплін при підготовці майбутніх магістрів фармації. При викладанні органічної хімії на фармацевтичному факультеті в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця викладачі використовують різні методи та засоби, застосовують інтерактивні платформи та сервіси для максимальної зацікавленості та мотивації студентів. Зокрема, одним із перспективних засобів подачі матеріалу є ментальні карти (mind maps). Метою даної публікації є окреслення можливостей використання ментальних карт як ефективного засобу подачі інформації при викладанні органічної хімії студентам фармацевтичного факультету.

Ментальні карти (mind maps, карти пам'яті, інтелект-карти, карти розуму) – це спосіб зображення інформації за допомогою схем. Відомо, що технологія майндмепінгу може використовуватися в інтерактивному навчанні для активізації пізнавальної діяльності студентів [5], вважається зручною технікою візуалізації мислення та запису інформації [6], а також є одним із засобів зворотного зв'язку під час дистанційного навчання [8]. Зокрема, для створення ментальних карт можна використовувати такі сервіси: FreeMind, Free Mind Map-Freeware, The Personal Brain, Xmind, Bubbl.us, Mind Meister, Mind42, Mindomo, Spinscape, WiseMapping тощо [1; 7].

У науковій літературі наявна інформація щодо використання ментальних карт при викладанні різних дисциплін у вищій медичній школі [1; 5], у середній школі на уроках біології [3; 6], хімії [2; 4] тощо.

Використання ментальних карт на практичних заняттях із органічної хімії також може бути доцільним. За допомогою них викладач може структурувати та подавати складний матеріал, тим самим спрощуючи сприйняття інформації. Такі карти можна використовувати на початку заняття для кращого розуміння теми або наприкінці для узагальнення вивченого матеріалу. Приклад ментальної карти, який використовується на практичному занятті з органічної хімії для студентів фармацевтичного факультету, до теми «Нітросполуки аліфатичного та ароматичного ряду» зображений на рисунку 1. Окрім того, такий засіб доцільно застосувати при поясненні складних механізмів реакцій, як засіб наочності при вивченні якісних реакцій тощо. Mind maps можливо використовувати як на практичних заняттях, так і на лекціях, адже такі карти допомагають студентам легше опанувати інформацію, розбиваючи її на взаємопов'язані частини. Додані до ментальних карт ілюстрації, формули, фігури, колір тексту, шрифти, лінії привертають увагу студентів, спонукають до кращого сприйняття та засвоєння матеріалу. Підготовлені викладачем ментальні карти можна використовувати в презентаціях, додавати їх у робочі зошити, посібники тощо.

Рис. 1. Приклад ментальної карти до теми «Нітросполуки аліфатичного та ароматичного ряду» з органічної хімії

Іншим способом використання таких карт є їх подача у вигляді завдання. Наприклад, викладач, створюючи карту, може навмисно залишати порожні місця (для термінів, формул сполук, прикладів рівнянь реакцій тощо). Такі завдання можна давати студентам безпосередньо на практичних заняттях для спільної колективної роботи або для самостійного опрацювання матеріалу при підготовці до практичного заняття.

Отже, використання ментальних карт є перспективним засобом подачі інформації на заняттях із органічної хімії для майбутніх магістрів фармації. Перспективами подальших досліджень є детальне вивчення онлайн-сервісів для створення ментальних карт із урахуванням особливостей даної дисципліни.

Література:

1. Абуватфа С., Лунгол О. М., Суховірська Л. П. Особливості використання ментальних карт на заняттях природничо-наукових дисциплін закладів вищої медичної освіти. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Вип. 183. 2019. С. 206–209.

2. Гиря О. О. Використання ментальних карт на навчальних заняттях з хімії. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Теорія та методика навчання природничих наук*. № 2. 2022. С. 45–55.

3. Давидова Н. Г., Ткаченко М. В. Застосування когнітивних технологій у процесі вивчення біології. *Молодіжна наукова ліга. Секція 13. Педагогіка та освіта*. 2023. С. 93–95.

4. Книш С. М. Створення ментальних карт (інтелект-карт) на уроках хімії як засіб формування ключових та предметних компетентностей учнів. *Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 2020. С. 208–211.

5. Коваленко В. О., Кочина А. В. Ментальні карти як специфічна форма організації пізнавальної діяльності студентів ВНМЗ. *Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві : збірник матеріалів конференції*. 2020. С. 32–39.

6. Позднякова Т. Є. Візуалізація та структурування інформації за допомогою ментальних карт на уроках біології : [науково-методичний посібник] / Т. Є. Позднякова. Рівне : РОППО, 2018. 50 с.

7. Радомська Т. О. Візуалізація навчальної інформації з використанням ментальних карт. *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : збірник матеріалів наукової конференції*. 2017. С. 93–97.

8. Шульга А., Дідух В., Гатрич І. Використання засобів зворотного зв'язку під час дистанційного навчання студентів закладів вищої освіти.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-479-8-72>

АНАЛІТИЧНИЙ ОПИС ПОНЯТТЯ КОНТЕКСТУ У ЛІНГВІСТИЦІ

Сухомлин В. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри літературознавства*

*Національний університет «Києво-Могилянська академія»
м. Київ, Україна*

Поняття контексту відоме у лінгвістиці, досить добре досліджене та представлене у науковій лінгвістичній літературі. Пропонована робота узагальнює аналіз опису поняття контексту у лінгвістиці. А вибір правильного визначення того чи іншого поняття залежить від предмету і завдань та цілей, які передбачає дослідження.

Вже у XVI столітті контекст розуміється як певна єдність, коли відомим франкфуртським лютеранським богословом Маттіасом Флаціусом у роботі «Ключ до Священного писання» (1567) вводиться поняття герменевтичного кола. Згідно з ним, існує чотири принципи побудови тексту, а саме: контекстуальна інтерпретація, герменевтичне коло, урахування цілей і задуму автора. Принцип герменевтичного кола полягає у тому, що окремі частини цілого розуміються через їх взаємозв'язки у цьому цілому. Таким чином М. Флаціус доводить, що різне оточення слова у мовленні зумовлює різний зміст цього слова.

Нині, у XXI столітті, найбільш відомі й досліджені такі підходи до трактування поняття контексту:

1) контекст розуміється звужено як текстовий фрагмент, речення, словосполучення, що визначають семантику певної мовної одиниці. Цей варіант поняття контексту використовує у своїх дослідженнях З. Харрис;

2) поняття тексту та контексту тотожні, оскільки лише цілісний текст забезпечує тлумачення змісту його одиниці [1, с. 252];

3) контекст пояснюється як комунікативна ситуація, що впливає на семантику досліджуваних одиниць.

Останнє визначення використовується Лондонською лінгвістичною школою та її засновником Дж. Фьорсом. Контекст такого типу враховує